

Estudiants i especialistes debaten a Madrid, fins al dia 26 de març la figura de Manuel Azaña, que fou president de la segona República espanyola. A banda de la seva activitat política, Azaña fou un intel·lectual i escriptor de notable qualitat. El periodista lleidatà

Joan Baptista Xuriguera, que coincidí amb Azaña l'any 1940 al seu exili de Montauban (França), explica com morí el president. Azaña rebé el sagrament de la penitència del bisbe Pierre Theas.

Els últims dies de Manuel Azaña al seu exili francès

Joan Baptiste Xuriguera recorda com morí el president de la República el 1940

J.B. Xuriguera

Manuel Azaña Díaz morí a Montauban a l'hotel del Midi la nit del 3 de novembre de 1940. Quan vam arribar a Montauban, les primeres setmanes de 1939, a la ciutat no hi havia bisbe. Era seu vancat. Monsenyor Pierre Theas va arribar durant l'any 1940. Va passar l'ocupació alemanya de tota França i, arran de la lectura a les esglésies d'una homilia en favor dels jueus, el bisbe fou deportat a Alemanya en un castell on hi havia François Mauriac, Eduard Herriot, Léon Blum i altres personalitats.

Al final de la guerra, al retorn, monsenyor Theas fou nomenat bisbe de Tarbes-Lourdes i aleshores es publicà en el butlletí d'aquesta diòcesi una relació sobre la defunció del president de la República Espanyola i que ha originat algunes contradiccions. Aquí tenim la transcripció de la nota sobre la mort cristiana de Manuel Azaña:

"En arribar a Montauban vaig invitar el malalt al sagrament de la penitència que va rebre de bon grat. Quan vaig parlar als qui el voltaven d'administrar-li l'eucaristia en forma de viàtic, em va ser denegat amb aquestes paraules: "Això l'impressionaria". I se'm va prohibir de tornar-lo a visitar. No obstant això, la nit del 3 de novembre de 1940, a les 23 hores l'esposa del president Azaña em va fer venir a buscar. Vaig acudir immediatament i en presència d'intims col·laboradors i de la seva esposa li vaig administrar la santa unció amb indulgència plenària. Després, enllaçades les seves mans amb les meves, el president morí dolçament". (Butlletí de la diòcesi de Tarbes-Lourdes).

Diputats socialistes

L'endemà començaven a arribar diputats socialistes i el rumor de l'enterrament per l'Església anà desapareixent. Cap

Manuel Azaña, en un mitin a Bilbao, l'any 1933.

al final de la tarda del dia següent s'efectuà l'enterrament civil. El cementiri no és lluny de la població. I vam anar fins allí on es diposità el fèretre a terra i un diputat del partit del president féu un discurs tan bell i arrodonit que aquell capvespre semblava més aviat una oració. Fou enterrat a la part nova del cementiri i a sobre s'hi col·locà una gran llosa amb el seu nom: "Manuel Azaña Díaz, (1880-1940)". El president tenia sei-

xanta anys.

Nosaltres n'havíem parlat moltes vegades amb el sacerdot tarragoní que era mestre de capella de la catedral de Lleida, Josep Maria Llorens. Ell mateix regularitzà la seva situació en arribar el nou bisbe, cosa que calia fer directament entre bisbes. El prelat Montauban va escriure al de Lleida, Aurelio del Pino, una carta en llatí parlant de mossèn Llorens. Aquest ja no va poder tornar a Catalunya.

Poc abans de morir el president Azaña es van presentar a Montauban el seu germà Ramon acompanyat de l'escriptor Joan Camp, traductor al francès de les obres d'Azaña. Vam poder sopar a l'hotel de Midi dos dies abans de la seva mort. Hi havia també el general Hernández Sarabia, el metge de capçalera, doctor Gómez Pallete. Però l'esposa del president, Rosa Ribas Camp, no hi fou present i només parlà amb Joan Camp.